

Lehekuu
11. päiv
2017

Nummör
10 (386)

Leht mass 0,50 €

UMƏ LEHT

VANA - VÖROMAA RAHVA UMAN KEELN LEHT

Kahro Marek: olõmi luudusõt kavvõmbalõ lännü

Kae lk 2

Vällämaalasõ opõ Moosten palgi ragomist

Kae lk 3

Kuis uudishimo hulga rahha är tsurksõ

Kae lk 4

Otsitas häid täüskasunuid opjit ja näide oppajit

Täüskasunuidõ koolitamist kõrraldav kogo Andras kuts üles märku anda noist opjist ja oppuisi kõrraldajist, kiä omma väärt tunnustamist. Sügüse peetas täüskasunuidõ opjido nädälit, kon parõmbit kitetäs. Säanest kitmist võetas ette joba 20. kõrda.

«Pallõ kõiki, kiä omma tähele pandnu mõnt täüskasunut, kiä om opnu midägi ja tuuga umma ello parõmbas muutnu, timäst märku anda,» ütelf Andrasõ juhatusõ liigõ, Vöro täüskasunuidõ gümnaasiumi direktri Ojamaa Merike.

«Tuu opminõ ei piä olõma koolin lavva takan, tuu või olla ütškõik mis ala pääl,» selef Ojamaa Merike. Ka opmisõ kõrraldaja piä-i olõma kimmäle kuul, sama häste või tuu olla mõni väikumb

selts vai ütisis, kiä inemiisile midägi oppas.

Esieränis oodõtas säändsit kandidaatõ, kiä omma uma opmisõga kedägi umast kogokunnast kah ütten tõmmanu. Muidogi ka noid, kiä lihtsäle väega tubli opja omma olnu.

Kittä tahetas ka noid, kiä oppuisi kõrraldasõ. Ettepanõkit oodõtas aasta opja, aasta koolitaja, aasta koolitusõsõbraligu ütisisõ, aasta opiteo ja aasta raamadukogo kotsilõ.

«Raamadukogo ei olõ parhilla inämb õnnõ raamatidõ lainamisõ kotus. Sääl om väega põnovit asju: käävva kuun opitsõõri, tihtsäle om raamadukogo uma kogokunna sõlmpunkt,» selef Ojamaa Merike, mille eräle raamadukogo vällä om tuudu.

Aigu kandidaatõ esitamises om kooni 15. lehekuu pääväni. Kotus, kon täüskasunuid opjit üles anda, om internetin kodo-lehe andras.ee pääl.

Vöro liin uut avvomärgi ettepanõkit

Vöro liinavalitsus uut 2017. aastaga avvomärgi ettepanõkit.

Pallõldas teedä anda inemisist, kiä ummi tegemiisiga

märgi vällä omma tiinnü.

Ettepanõkit võiva tetä kõik, sääl piät olõma põhjõndus ja kandidaadid andmõ.

Taotlusõ pallõldas viia vai saata kiräga Vöro liinavalitsustõ vai e-kiräga info@voru.ee ildampa 15. lehekuu pääväs.

Muusõumi kutsva üüse mängmä

Tulõva puulpäävä, 20. lehekuu õdagu tegevä muusõumi uma ussõ valla. Tähistedäs üle-euruupalist muusõumiüüd, timahavanõ teema om mängmine.

Vanal-Vöromaal om 13 kotust, kon muusõumiüü programmi tetäs. Om egäsugumaisi mängõ, lisas pillimängõ, midä inämbüsin paigun kuulda saa.

•Räpinäl kõnõlõs Kalla Urmas umaagisõst Räpinä kuulstast violimehest Pilli-Reinust.

•Põlva talorahvamusõumin otsitas käkitüüd salaperäliidsi asjo.

•Pähnil näüdätäs Družba saagõ ja lastas tuud ka näppi.

•Vahtõliina linnussõn käävva keskaõ mängõ.

•Pokumaal lastas hinnäst ütten giidiga mõtsa piaaigu är essütädä ja kullõldas mõtsa helüsiid.

•Rogosil mängitäs varandusõotsmist.

•Mõnistõ muusõumin Kuudsil käüdäs üüse külä pääl.

•Kreutzwaldi muusõumin mängitäs Kalõvipoja kivi-viskamisõ mängõ.

•Munamäel ja Teppo Iõõdsatalon kõnõldas Kreutzwaldi juttõ vöro keelen.

•Suurõtiimuusõum saa ütten suurõs mängoplatsis.

•Vana-Vöromaa kultuurikuan mängitäs lavvamängõ, laulumängõ, tsõõrimängõ.

•Sivähavva villavabrikun näüdätäs külä pääl kokko otsituid mängõasjo.

Kae mano: muuseumloo.ee

Havvõpüügikeelu aig saa läbi

Täämbädsest om lubatu siseviikogodõn haugõ püüdä. Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvest viil püüdä ei või, sääl om keeluaig 15. lehekuuni.

Kalamiis Otsa Kallõv kõnõl, et timahava lõpõtiva havvõ kudõmisõ küländ ilda, vast nii nääl tagasi. A osa kudõnõsõ varrampa, viil ijäga.

Otsa Kalõvi jutu perrä kudõ-

misõ lõpust kats nädälit haug ei võta. A ku tuu aig täüs saa, tulõva kalamiihile röömpäävä. «Sis tä om nii nälane, et nakkas võtma, ja sis võit saia kõrraga kümme haugõ,» selef Otsa Kallõv.

Kõgõ parõmbalõ passis havvõ püüdmises sumbõnõ ilm. Midä kehvemb ilm inemisele, toda parõmb kalalõ, kõnõl Otsa Kallõv.

Kalõvil om havvõ saamisõs salanipp kah: «Inne vette viskamist sülgä kolm kõrda landi pääl ja ütle: mine ja murra!»

Hobõsõtüü päiv Karulan

RAHMANI JAN

Karula kihlkund, Kolski külä, Rõõmu talo. 6. lehekuu pääväl om talomoro pääl paarkümmend hobõsõtüü huvilist. Samapallo latsi juusk kah ümbre. Hobõsõga tetäs läbi kõik tarvilik, et kardok maaha saia.

«Nüüt läämi vagusid ajama, Kaido aja nigunii kõvõra vao, sinnä mahus rohkõmb kartult,» lõõp Koivakonnun hobõsõmiis Raudsepä Kalev.

Põllumaa om tõtõst virkside ajamisõs valmis. Inne lõunat naatas pääl sitaveoga, tuu laotõdas vikluga põllulapikõsõ pääl är. Sis künnetas maa är, Raudsepä Kalevil om tuujaos välläopatu hopõn ja tarviliku riista.

«Taa hõlmaga adõr kündki sita ilustõ sisse!» om Rõõmu talo pernaanõ Tali Liilia väega röömsa.

Pääl kündmist vedrotõdas (kultiveeritas) maa läbi. A ega tan õnnõ inemise opi. Rõõmu talo hobõnõ pand vedro iin lahkma...

Hobõnõ rahustõdas maaha. Tüü tetäs tõõsõ hobõsõga lõpuni. A lõpus pandas lahkmalännü hobõnõ kah viil kõrd ette, et tä arvu saanu: piät ka vedro iin käümä. Hobõsõ piät tan ka opma!

RAHMANI JANI PILT

Hobõnõ Ekke om valmis virksit kinni ajama, huvilidsõ saava tuud tüüd pruuvi.

Kõkkõ tetäski periselt

«Rahvusparkõn tegeldäs kõigin kultuuriperändiga, a väega hulga tetäs vanaaoliidsi tõie näütämisel etendüisi. Seo tan om nii ehtsä, inemise esi oppasõ ummi hobõsõt periselt vällä. Seo om väega eriline,» seletäs päävä kõrraldaja, Karula rahvuspargi kultuuriperändi asatundja Saarnits Pille.

«Esiki vana hobõsõpidäjä saava tan tõõnõtõõsõ käest vahtsit tarkuisi mano,» om Saarnits pääväga rahul.

Viil inämb om rahul Rõõmu talo pernaanõ Tali Liilia: timäl saa väiku aialapikõsõ pääl kartol maaha. Tä om ka peris kimmäs,

et säanest väikut põllulappi omgi hobõsõga kõgõ õigõmb tetä.

«Ku mul om suvõl vaja kartult mullata egä nääl, sis ma või uma hobõsõ võtta, ei pea kedägi kutsma. Ja kutsminõ ei olõ lihtsä: ei passi vaovahe, ei olõ aigu, ku sul vaja om. Hobõsõga saat kõkkõ tetä hindä perrä,» kitt Tali Liilia.

Sirgõ virkse

Hobõnõ Ekke (pildi pääl) pandas ette. «Virges!» and hobõsõ peremiis Kama Kaido käsu kätte ja Ekke nakkaski astma. Virkse aetas sisse, kartol pandas maaha. No om aig virkse kinni aia.

Nigu tõisigi tõid, saava huvi-

lidsõ ka kinniajamist pruuvi. Siia ommaki tulnu nuu, kel hindäl hobõnõ vai sis väega suur huvi hobõst võtta.

Hobõnõ kõnd virkseharja pite, kartoli saava mulla ala. Vast veidükese varra, muld om viil tsipa külüm.

Ummõtõ arvas Rõõmu talo pernaanõ, et naid kartolt om sügüse hää võtta. «Seo om kindlapääl parõmba maiguga kartul. Uma käega tett asja ommaki parõmba!» kitt Tali Liilia.

A virkse, huulmada Raudsepä Kalevi ettekuulutusõst, ei olõki väega kõvõra.

Lehmänimmi uurminõ tõi vörokõsõlõ korgõ tunnustusõ

Minevä kuu lõpun kooliopilaisi suurõl tiidüsfeivalil Talnan kuulutõdi vällä riikligu tiidüstõie konkursi avuhinna. Põhikooli rehkendüsen sai tõõsõ kotussõ Saarõ Hipp Osula põhikooli 9. klassist, kiä uursõ uman tiidüstüün lehmänimmi.

Saarõ Hipp.

PILT ERÄKOGOST

«Säitsmendän klassin ma trehvisi kaema Eesti jõudluskontrolli keskusõ lehmänimmi nimekirja ja sääl olf häste pallo säändsit nallakit ja huvitavit nimmi,» kõnõl Saarõ Hipp tuust, kuis uurmistüü algusõ sai. «Mõtli, et võinu uuri, kost säändse nime tulõva ja mille säändsit pandas.»

Hipp naas noid lehmänimmi sis lahksama, lugõsi mano artikliid eläjänimmi kottalõ ja kõras külä pääl inemiisi käest kah noid nimmi, midä nimä omma lehmile pandnu.

Saarõ Hipõ tüü päämisdes tshis olf kõrvuisi säädi 20. aastasaa talolehmi nime täämbädse päävä suurlautu lehmi nimmiga. Tull vällä, et lehmänimemuud om parhilla hoobis tõistsugumanõ ku varrampa.

«Vanastõ talolaudan peeti hääs luudusõt peri nimmi ja noid, miä lehmä vällänäge-

misega kõüdedü, a täämbädsen suurfarmin pandas rohkõmb naasõnimmi. Noid om hää panda, ku suurin lautun om vaja panda pallo nimmi kõrraga,» selef Saarõ Hipp.

Kõgõ rohkõmb om Eestin lehmi nimega Mustik (üle 4000), viil om hulga Maasikit, Maasusid, Kirjakit, Moonisid ja Täpisiid. A kõgõ üllätävambäs nimes olf Hipõ jaos lehmänimi Praak, midä om kah küländ hulga pantu.

Naasõnimmi pandminõ lehmile om tulnu muudu viimädse saa aasta joosul. «Vinne aol es lubata kolhoosilautun lehmile naasõnimmi panda, vast tuuperäst, et keski är es pahanu,» ütelf Hipp.

Tiidüstüün tull vällä ka kurb uudis: kõrrast inämb peetas Eestin lehmi robotlautun ja lehmänime nakkasõ är häömä. Täämbädse ao lehmäl om õnnõ kõrvan nummõr. Tä lätt, robot nüss tä är ja inemisel ei olõ vaia timäga kokko puttu.

Hipõ tiidüstüüd kiteti, et tuu olf esieriline ja jäi silmä. «Ku ma kõnõli taast tüüst festivalil, sis inemise jäivä kaema, naaratus näon. Lihtsä ja põnnõv asi, min-kast kõik saava arru, egäüts mõist midägi üteldä, a saman uuritu ei olõ,» selef Saarõ Hipp.

«Või-olla ma uuri viil edesi tõisi eläjänimmi ja lehmänimmi iks kah,» and tä veidükese umist plaanõst aimu.

Vana-Vöromaa kooliopilaisist jõudsõ uma tüüga riikligu tiidüstõie konkursi lõppvuuru viil Lattiku Mari-Liis Kanepi gümnaasiumist. Timä uurminõ küberkuisamisõst Kanepi gümnaasiumi opilaisi siän sai sise-ministeeriumi ja Talna ülikooli eripreemiä.

Võistlusõ lõppvuuru saiva ka Jaansonõ Kris-Mari Parksepä keskkoolist ja Kissi Raido Vöro gümnaasiumist.

RAHMANI JAN

MÄRGOTUS

Keskkunna hoitminõ nakkas pääle ilmakaemisõst, kon päämidses jüväs hingi uskminõ.

Kas maarahvas hiit hinge?

KAHRO MAREK
kirämiis

seen olnu. Vana-ao tsivilisatsioon pidäsi tähtsambäs sõta, kauplõmist ja kiräsõnna. Tulõ igäveste edesi liiku, varra ja rikkust kokku aia. Ku muu ei avita, võta mõök abis! Turumajandusõ müüt sündü liinaplatstil ja kasvi söavällä pääl. Luudusõusk om inämbälta-jaolt hingi uskminõ. Viimäse paarikümne aasta seen om tettü mitu tiidüsuuringut, kon om inemiisi käest küsütü luudusõ hinge kotsilõ. Tulõ vällä, et väiku pakan istus eestläsel viil ola pääl.

65% Eesti rahvast usk, et puul om hing (1994. ja 2010. aasta näütäjä), 82% pidä luudust hingelidses ja pühäs (2002). Protsendi omma ilusa, a kas inemise uskva periselt luudusõ hinge vai om tuu pallas poosõtaminõ? Taa või olla kõgõst helleeroosa rahvuslik ettekujutus, et mi olõmi õdagumaa viimäne maarahvas – kütämi sanna, krõmpsutami püdehaina ja olõmi tuuperäst nii vägevä ja esimuudu.

Mõnõl puul ilman lövvüs päält maorõ viil ehtsid

luudusrahvit, kiä pidävä luku jõost ja mäest. Nä ei murra pühäst mõtsast ossagi, selle et kiä luudust teotas, tollõlõ masva vaimu kätte. Samasugusõ uskmisõ omma kimmäle kõigil luudusrahvil Tsiberi laanõst Andõ mägistüni. Usk kaits luudust parõmbalõ ku säädüs. Valitsusõ vahetusõ, sääduse võiva muutu, a usk püsüs mitmid aastasatu.

Tuud usku olõs seo ilma aigu ka «tsiviliseeritüil» rahvil õkvalt vaia. Eestin om pallu vahtõsõ ao pühämõtsu vai kaitsõalasis, a vahepääl om tunnõ, et noist ütsindä jääs vähäs. Eestimaalõ olõs inämb paganid vaia! Önnõs vai õnnõtusõs ei tohe usku ütelegi inemisele pääle pressi, egäüts om prii uskma, midä taht.

Ummõtõ paistus mullõ, et keskkunna hoitminõ nakkas pääle ummamuudu ilmakaemisõst, mille päämidses jüväs om hingi uskminõ. Keskkunna hoitminõ tulõ opata joba latsiaian, kõik haridus olku luudusluuga kõüdetü. Haridustiilõse kõnõlõsõ ütõsttüküst, et koolin piät opma väärtüisi tundma, sis kasus lats häätähtligus ja arusaajas inemises. Luudust tundõn ja tunnõtaden om taa tsiht käega kumpi.

Muiduki ei elä inemine õnnõ siimnist ja viitsilgast nigu tsirk. Rikkus lahmas karmanilõ edespõitegi mõtsast, merest ja maa seest. Pääasi, et maa andõ tarvõtõdas vastutustundõga, et näid asanda es kulutõdu õga tsolgitu. Muidu löüdvä perän tulõva põlvõ, et nä eläse maal, millel ei olõki inämb hinge seen.

Mõtõlus

Olkö imäpäiv illus!

Mi inemiisile miildüs märguta ja vaiõlda, egasugusõidõ asju üle. Enne katsõndat märtõsi targutõdi, kas naisipäivä om vaia, pedi olõma punanõ pühä ja medä viil. Et meil om jo imäpäiv, ja et naisi peas ega päiv austama ja tõist-kolmandat muudu.

Ku nii mõtlõma nakada, mis jaos ültse egasugusõidõ tähtpäivi petä, olkö ega päiv pidu vai ärke olkö sukugi. Mis jaos tuu jaanipäiv ja joulu kah, tulõ võit läm-mäl aol ega õdagu vällä paluta, kingitüisi võit ka ütõstõlõ egal aol tetä... No kohe taa jutuga niimuudu jovvat! Tähtpäivä omma tuu jaos, et elu rõõmsamb olõs.

Kõik naasõ ei saa imäs ja ei olõ enämbüisi esi henele säänest saatust valinu. Kedä tuu naisipäiv külh sekä ja kel nuidõ lille ostmisõ ja kinkmise vasta nii hirmsadõ om!?

Kõik naasõ ei saa imäs jah, a egalütel, nii naisil ku mehil, om vai om ollu imä. Nii et tuu tähtpäiv, mea õkva tulõkil, om kõigi jaos. Kiä saa lille kinki, kel tulõ häitsme surnuaid viiä. Kommõ, mea Venne aigu meil mant ärä hafutõdi, om jälle au sisen.

A tinavaasta om tuu moka-laht ümbre aasta imä valimisõ joba nii imeligus lännu, et häpe nakas. Kahju külh, ku inemise, kiä uma ammati peräst pallu kõnõlama omma pedänü, tuud õks nii tetä ei mõista, et tuust jutust üttemuudu võit arru saia; et enne korgõlt ja kavvõst välläütämist ei olõ ollu küländ aigu ummi sõnnu üle märguta.

Ei tahaki enämb medägi üldä, naasõ, kiä kõõgin laulõ tegevä, võtti tuu murhõ jo väaga häste kokku, aga siski: kas meil hinnatas no abielunaist vai immä, vai koguni miist, kiä taaga eläs? Kas ei olõki tähtsä tuu, kuis naistõrahvas ummi latsi kasvatas, kas naa sõönü omma, kuis rõivõil käävä, kuis nail koolin lätt, kas naa koski trennin saava kävvü. Ja kas kodu kõrran om, ega imä ei juu ja ümbre ei aelõ.

Tuud, määne imä joud ja mõist naistõrahvas latsilõ olla, teedäs egan kogukonnan, a mis om tuul pistmist latsi esäga, ku kõik muidu kõrran om. Kae, mitte ei taipa.

Kas ei tulõ mõnikõrd sääne mõtõ, et vast mi pinguta naidõ rittasäädüisi ja kõgõ parõmbas kuulutamüisiga üle. Kõik nigu võistlõsõ kõik aig, ja andsäk om, ku sääntseist hindamüisist tülü kah viil tulõ...

Üts asi siski viil. Meesterahvõil om pääle uma imä enämbüisi ka latsi imä. Nuid või muiduki olla mitu kah... aga ärmi põra nakami tuu ümbre targutama.

Külh om vahel hallus kullõlda, ku mõni üle riigi tuntu inemine, kiä uma latsi imäst lahku om lännu ja vahtõ naasõga eläs, egal võimalusõl umma vahtõst (ja enämbüisi ka noorõmbat) naist kitt, a latsist, viil vähämb nuidõ imäst, ei lausu ilman sõnnagi.

Ja ku esä ei elä latsiga ütten, sis om väega illus, ku tä imäpäiväl silmä pääl hoit, et latsõ imäle lille kinki vai kaardi tetä taipasõ, ku sääl perhen rohkõmb täüsinemiisi ei olõ.

Olkö pühäpäiv kõigilõ illus!

Küsse RAHMANI JAN

Tävven pikkusõn saa intervjuud lukõ Uma Lehe kodolehe pääl.

NÕLVAKU KAIE
Harglõ kihlkunnast peri

Heränemisel om huug seen

Oroviir, mõtsatii. Egäl puul paistus heränemine silmä. Toomõ ja marapuhma kasvatasõ lehti. Liinan joba ka kõõ. Haniparvõ õkva külvetüisi põldõ pääl tegevä põllumehe vihatsõs. Naabrinaanõ äritses laatu pääl lillega. Mõni veretäs näost, om kõvastõ päivä saanu. Künnetäs ja kaivõtas maad, mõnõl om kardokas joba pantu. Aia-usku inemise omma lõpus uma käe ja dressipüksi kõrraligult mullaga kokko saanu. Nädäli-vahetus tossas ja hõngas hütsi pääl küdsetü liha perrä. Om aimdus, et pia nakkas kostma muromassinidõ larmi. Kägo kuuk hummogu – tähendäs, tulõ hoolõn olla.

Neo ja viil mitmõ märgi näütäse, et vahtõnõ aastatsõõr luudusõn om kõva huuga käümä lännu. Timahava küländ ilda, ei julgu viil häste uskugi. A no om selge, et huug om seen ja inämb päsemist ei olõ.

«Huug om sääne, et sääl, kon silmäpiir, ummi varbit näe!» Niimuudu ütles tunnõt laulusalm ja laul, tuu ei saa jo ummõtõ võlssi.

RAHMANI JAN
Uma Lehe päätoimõndaja

UMALEHT

Tulõ vällä egä katõ nädäli takast neläpäivä

Toimõndusõ aadrõs: Tartu 48, 65609, Võro liin

E-post: info@umaleht.ee, tel 78 222 21

Kodoleht: umaleht.ee

Molovihk: facebook.com/umaleht

Päätoimõndaja: Jan Rahman, tel 56 922 841
jan@umaleht.ee
Abitoimõndaja: Kaile Kabun, info@umaleht.ee
Keeletoimõndaja: Laivi Org, laivi.org@wi.ee
Latsinuka toimõndaja: Mariko Faster, latsinukk@umaleht.ee

Uma Lehe toimõndusõ kolleegium:

Tiia Allas, Külli Eichenbaum,
Aapo Ilves, Kaido Kama,
Ülle Kauksi, Rainer Kuuba,
Evar Saar.

Välläandja: SA Kultuurileht, kl.ee

Tellmine: Express Post AS, tellimine.ee

Armuliku Hedi: nuuril omma täämbä otsalda võimalusõ

Põlva kandist peri Armuliku Hedi (23) eläs ja tüütäs parhilla Villändin. Tä lõpõtas parajalõ kultuurikõrraldusõ opmist ja tegeles pallo kõrraldamisõga. Hedi olf timahava esitet kõgõ parõmba sekretäri konkursilõ ja tä sai sääl tõdõsõ kotussõ.

Noorõ inemise kotsilõ om Hedi pallo tetä ja oppi jõudnu. No kõnõlõs tä umast tüüst, kodopaigast ja nuur olõmisõst.

Midä su jaos tähendäs kodokant?

Mu jaos om Põlva sündümisõ ja koolilin. Hundilaanõ (vai parhilladsõ nimega Võiardi, tuust nimest miildüs mullõ iks ja jäl müüdä kaia) om latsõ-põlvõ kodopaik. Tuu tähendäs mullõ mu perekunda – essä, immä, velle, sõsarat ja pini Tommit, kiä om mu kõgõ kal-limb sõbõr.

Seo tähendäs kõiki lemmik-eläjit, kinka üles kasunu olõ.

Seo tähendäs ündrigõ ja suk-kõ katskitõmbamist puiõ otsah turnõn, poodimängmist naabritütrik Liisiga, mõtsah ja suuh müttämist, varolist lilliaida, rabarrikooigi küdsämist ja pallo viioli hafotamist. Ja seol kõgõl om esimuudu kodo hõng ja tundminõ.

Parhilla elät Villändin. Midä sääl olõ jõudnu är tetä?

Villändi aig mu eloh om olnu kõgõ inämb täüs tüüd ja

loomingut. Olõ saanu suurõ hulga tiidüisi, kuis kultuuri kõrralda. Olõ Villändi folgil kolm aastakka kaubanduspäälõkku avitanu, timahava olõ edimäst kõrda plaadimüügi päälõkk. Olõ olnu tudõngidõ tiatripäivi, Tõrva Dokfesti, Kultuuridessandi, Muusigapäivi ja pallodõ müiõ sündmüisi kõrraldamisõ man. Teno Villändile om mu mano jõudnu ka «Lõõtspillipäiv 2017» kõrraldaminõ. Suurt ossa mu eloh om mängnü ka tüükotus Ujala tiatrih, olli sääl turundus-spetsialist. Tiatriimaagia om minno kõgõ kõütü.

Midä olõ tiatrin mängnü?

Mu sükävi tiatrihuvi om kimmähe peri Põlva ütõgümnaasiumist, koh naksi näütetsõõrih käümä. Tiatri tundu mullõ nigu tävveline võlumaa. Joba viiendäh klassih unisti, et võinu kunagi tiatrih tüüd tetä. Ja tuu, minkast unistat – nigu mi tiiämi –, saa tihtsäle tõtõs. Näüt-lejä olõ olnu kunagidsõh Põlva Eksperimentaalatiatrih, koh tuukõrd olli vägevä ja ütõhkiskva noorõ. Pääle tuud olli näütõleja Kanepi harrastustiatrih. A täüskasunust pääst sai kõrraldus-huvi näütõmänguhuvist võitu ja viil aasta iist tüüti Ujala tiatri turundusosakunnah.

Tüütät perimüsmuusiga keskusõn. Kuis tuu folgiseltskunn su är tekkt?

SÜLLA KRISI PILT

Armuliku Hedi.

Ainumanõ õigõ sõna seletämises, mille ma tii tüüd Eesti Perimüsmuusiga Keskusõh, omgi tuu, et nä teivä mu är. Uma missioonitundõ, tüükusõ, õkvaütlemise, häätähtligu olõki ja rõõmsa meelega. Päämidselt või keskusõ tüütäjä jaka katõs: uma ala prohvi perimüskultuurih ja kõrraldaja. Mul om kats tüüseldsilist, kedä ma päämidselt assistentitüüga avita – Ostumaa Liina ja Jaago Jaan. Mõlõmba kuldaväärt inemise, kinka ütõh tüüd tetä ei olõ õnnõ au, a ka puhas õnn.

Sait tõsõ kotussõ konkursil «Parim sekretär 2017». Midä sääl tegemä pidit?

Ülesandit olf sainast sai-

na! Etteütõlõse kirotamisõst, pressikonvõrendsest kooni loominguilõidsi võiuileibuni vällä. Niisama tulf valmis tetä ammõtõlõgu vormiga võimaligult nafakas seletüskiri. Kõgõ inämb jäi miilde kõik taa lõppvuuru jõudnu seltskunn, kinka ütõh aig peris linna ja ütõski ütõsannõ es tunnu võimalda.

A sa ei olõki jo peris sekretär, olõ Perimüsmuusiga Aida kõrraldusassistent. Midä su egäpäiväne tüü hindäst kujotas?

Õigõ. Mu egäpäivätüü man omma tõdõsõ joba tuuga rehken-dänü, et saa-i must ilmaki õnnõ arvudilavva takah istjat, sinnä ma är närvetü. Avida produtsenti ja administraatorit. Päämidselt avita majah sündmüisi kõrraldamisõ man ja tegele kavah olõvidõ sündmüisi ja esinejidega. No lavva takah tulõ kah istu, a periselt miildüs mullõ egä osa mu tüüst. Saa egä päiv kokko kistumalda hüvvi Eesti artistõga, kõrralda saaliteenidüse puult Perimüsmuusiga Aidah, tunnõ mõnno perimüskultuurist ja opi egä päiv midägi vahtõst. Mul om unistüisi tüü. Ja omma unistüisi tüüseldsilidse.

Määndse omma täämbädse ao noorõ võimalusõ?

Võimalusõ omma otsalda. Esi tulõ olla päälennakkaja. Ja mit-

Palktarõ ragominõ pakk ilmalõ huvvi

RAHMANI JAN

Ku umal aol tunnõt ettekuulutaja Vana-Kordo olõs ütelnü, et kunagi tulõva siist- ja säältpuult maakerrä mi maalõ kokko mehe, et oppi hariligu palksaina ragomist, ei olõs tedä kiäki usknu. Ummõhtõgi om tuu aig käen: mahlakuu perämädsel nädälil olf 12 säänest ilmahulgust Moosten ja mujjal Vanal-Võromaal, et mi kandi vanakombolist ehitüstüüd oppi ja mi paigaga tutvsa saia.

Vanaajamaja keskus Moosten. Seltskund toimõndas välän. Katusõlda telgi all kasus sain, tõõnõ palgirida om õkva pääle saanu.

Tõõnõ seltskund tege midägi tüükuan seen. Nimä ehitäse tõist sannakõist. Tan om sain saanu joba viis rita. Saina omma sirgõ, kirvõga tahvitsõdu, nuka omma kah sirgõ, kalahannatapi-ga. Käävä traditsioonilidsõ sanna ragomistõ kursuõ ja opja omma kõik puha välämaalt. Opatas inglüse keelen.

Oppus palgi ja paprõ pääl Kolm miist, kirvõ käen, omma üte palgi vara kallal. Juhendaja Palolilli Margus, kõrvaklapi pään, astus mano. Näütäs, kuis vara põhja kirvõga hõõveldä. Mehe kaesõ hoolõga, uurva, pruuvva. Sõnno ei olõ vajagi.

Kutsu juhendaja kõrras hindä mano. Puhkamisnukan võtt Palolill kõrvaklapi pääst.

«Sääne riikevahelinõ palgi ragomistõ koolitus om tah joba neländät kõrda.» seletäs tä. «Rahvas tulõ üle ilma kokko ja nakkas opma.»

Kuis tuu rahvas siä tulla mõist? Puutüühuviliidsi siän teedüs iks liigus. Puutüü-uurja ja oppaja, Vanaajamaja üts asotaja Uus Andres käü küländ palfo välämaal puutüü huviliidsi kokko-saamisil ja säält sis saava tahtja teedä, et vanaperälis ehitüstüüd saa Moosten oppi. Suurõmba huviliidsõ jõudva kursuisilõ.

«Päämine om õks puutüühuvi. Muial maailmah om kirvõga palgiragomistõ rohkõmb är häõnõ ku meil.» võtt Palolill kokko tuu, miä rahvast siä tõmbas.

Puutüüd mõist mõni kursant veidemb, mõni rohkõmb. A kõigilõ tulõ midägi selges opada. Palolill om miühile hulga asjo är kõnõlnu (teooria), parhilla lask tüüriistuga kõnõldut perrä pruuvi (praktika).

«Ega mi otsast lõpuni midägi valmis ei jõvva. Üts sannakõnõ om seeh poolõlõ, tõõnõ väläh alostõt. A proovi õks otsast lõpuni näile paprõ pääl opada,» seletäs tä.

Tüüle lisas saava kursulasõ ka paigapäälis kultuuri nätä. Egä õdak om määnegi program, kohe külälise omma lahkõlõ pallõldu. Perämädsel pääväl läävä kõik nigu üts miis savvusanna. «Mõni om peris edimäst kõrda sannah, ütles: vöeh, kuis ti jõvvat!»

Avitas jutust. Palolill pand kõrvaklapi päähä tagasi.

Rõugõ kandi miis Mustmaa Mikk om üts kursuõ juhendaja.

Lätläsest habõspakan Ozolsi Mikelis.

Seltskund om kirriv

Välän juhendas mihi Mustmaa Mikk. Midä tan sis tetäs?

«Nakkami pääle palgi sirgõs tahvitsõmisõst. Kõgõpäält kõnõldas ka tuud, kuis palki valli, määndse omma lahkõ ja kõvõrusõ, kohepoole nuu tulõ käändä. Samm-sammult kaemi edesi,» seletäs Mustmaa Mikk.

Kursuõ omma kuus päivä, a tuu aoga väega korgõt sannakõist valmis ei saia. Päämine om iks oppaminõ.

Seltskund, kiä siä om kogõõnu, om kirriv. «Üle maa-

RAHMANI JANI PILD

Palolilli Margus (kõrvaklappõga) näütäs kursuõslaisilõ, kuimuudu kirvõga vara põhja tatsõmbas hõõveldä.

muna omma: Ameerikast, Austraaliast, suumlaisi, lätläne, prantslanõ, poolakas.» lugõ Mustmaa Mikk ette kõik, kiä päähä kargasõ.

Habõspakan Lätimaalt

Kas kiäki tan vinne kiilt mõist? Lätläne vast iks mõist, juhatas Mustmaa Mikk mu üte suurõ habõnaga mehe mano.

Lätläse nimi om Ozolsi Mikelis, mi keeli sis Tammõ Mikk. A ei taha vinne kiilt täl välä tulla, nii nigu mul inglüse kiilt. Siski jõvvami kipõstõ

kokkolepmiseni: ma küsü vinne keeli, lätläne vastas inglüse keeli.

- Ooda, kostkotsilt?

- Aolehest, gazeeta.

- Mís kotussõst?

- Võro.

- Ei tiä säänest kotust!

Mikelis kitt kursuisi: «Seo om väega äge kursus ja suur teno kõrraldajilõ.»

- Kas Lätin sis säänsit kursuisi ei tetä?

- Viil ei tetä, a ma mõtlõ, et tulõvikun piäs üte traditsioonilidsõ lätli ehitüse kursuõ tegemä.

- Lätli ehituskunst om sis kuigi tõistmuudu ku tan?

- Väega samasugunõ, vaiht om veidü. A omma esi paigun vaihõ, nii nigu Eestingi.

- A savvusanna iks Lätin omma?

- Jah, mu sõbral om savvusann ja mullõ väega miildüs.

Vanaajamaja keskus Moosten. Mehe jääse tüüd tegemä ja opma: mi kandi kombist aimu saama ja tuud tarkust ilma pite lakja viimä.

Jaigi-päiv tõi Sännä mõisa saali väikeisi jutukõnõlõjit kõrraligult täüs

Väiku jutukõnõlõja ja näide juhendaja Sännä kultuurimõisa saalin.

RAHMANI JANI PILT

KUSLAPUU KAISA

27. mahlakuu pääväl peeti Sännän edimäst Jaigi-nimelist võrokeelitside juttõ kõnõlõmisõ päivä. Latsi kutsuti lugõma ja tukast sugõmist es piä pelgämä – kõik osalidsõ olli kuun oppajaga inne tulõkit harotanu.

Jutupajatajit olf kokko 28 ja nä tullil Osolast, Haanist, Antslast, Kääpäält, Harglõst, Mõnistõst, Vilustõst, Krabilt, Oravilt, Võrost ja Tartost.

Juttõ kõnõldi Sännä kultuurimõisa saalin – tuunsaman mõisan tilbõnd inämb ku saa aasta iist Jaigi Juhan umal esäl perän ja kullõl kodokandi inemisi juttõ.

Üles astõ palfo häid kõnõlõjit ja mitund last või esiki nimmda jutukõnõlõmisõ eksperdis – nimä panni kõva helü ja julgõ silmäga terve saali hinnäst kullõma. Tuud saali pruuk Sännä kultuurimõis ka kinonäütämises ja mitu kõrda olõs lava pääle tõmmatu kinolina takast võinu jutõst peri pinne,

vanamuttõ vai rebäsit välä karada. Kullõjidõ hulgast tull sakõstõ häätahtlikkõ naarupahvakit. Et parõmbidõ kullõlda, sai silmä kinni panda vai saali sainan vannu ahjõ kaia. Juttõ vahelõ mängse pilli Lepassoni Kadri.

Ku ma lats olli, sõs säänest asja es tetä. A sõs es olõ säänest kõrda tettüt mõisat kah viil ja koskil harilikun aulan olõs ka väega hallõ olnu juttõ kullõlda ja radikit vahti.

Vast tilbõnd Jaigi vaim tuupäiv kah säält mõisan ja sai vahtsit juttõ mano.

Vana pilt kõnõlõs

Traktori ostminõ

1950. aastil olf traktori saaminõ esiki majandiil suur vidämine. Ostmisõ lusa sai õnnõ sääne majand, miä olf sotsialistlikul võigõlusõl hää kotussõ pääl. A proovi sa ilma traktorilda sinnä etteotsa saia!

Mõnikõrd lätäs siski õnnõs. Seo 1956. aastagal Oleski Rolandi tett pildi pääl om üts sääne õnnõlik moment kinni püüt.

Et säänest pilti võinu aokirändüsen avalda, tull saia ammõtligu tsensuuriasotusõ GLAVLITI luba. Seol pildil om luba olõman, templi ilostõ tagaküle pääl.

PILT OM PERI VANA-VÕROMAA KULTUURIKUA MUUSÕUMISTI

Pildi kinnitet allkiri seletäs, et Vahtsõliina tarvitajidõ koopõratiivi tull müüki viis vahtsõt traktorit DT-14 ütten perän vitä riistuga. Pildi pääl omma inemise koopõratiivist ja Julgusõ kolhoosist vahtsit massinit kaeman.

Arvada vöi, et kolhuus valisi hindäle massinat välä. Ega säält midägi valli es olõ, võtta tull viie massina hulgast tuu, minkal kõgõ veidemb viko man.

RUUSMAA ARTHUR, Vana-Võromaa muuseumõ päävarahõitja

Hädäh rahaga

PÄRNASTE LEIDA

Mis om eloh kõgõ tähtsamb? Vanõmba ütles kinnmähe – tervüs. Noorõ ei tiia luuvalust midägi, näile tulõ edimädsenä miilde raha. Omge nii – rahalda ei saa minnä puute, bussiga sõita, apteeke vai tohtre mano. Joba maast madalast küsütäs imä-esä käest rahha iätüse ostmisõs.

Latsõna sõproga mänge puute, raha asõmõl tsirelehekesse. Ütskõrd mino esä näkk mi mänge ja ütelf: «Ma anna teele mänge jaos iks peris rahha.» Tõige musta koti pikä kaalarihmaga. Võtsõ säält ilosa sinitse värviga papreraha, koh pääl suurõlt numbõ 5, 10, 20, 50, 100. Pildikene kah pääl. Meil hää miil, a esä ütelf: «Needega ei saa periselt puute minnä õga osta, Katariina raha ei olõ tah masva.»

1900. aastagal, ku mu esä olf kuvvõnõ, lätõ timä pere Vennemaalõ. Sinnä lätõ tolõl aol tõisege eestläsi hää põllumaa peräst. Krasnojarske kraih olf jõukas eestläisi külä. Ku 1917. aastagal Vennemaal revolutsioon tulf, muuto kõik. Lahingide järge valgedega võidiva punatsõ – tüürahva valitsus.

Pere sai optandina 1923. aastagal Eestimaalõ tagasi tulla, dokumente ajaminõ olf keeroline. Esäl joba uma pere katõ latsõga, poig kolmõnõ, tütar kuvvõnõ. Mu sõsar ja veli sündüväge Vennemaal.

KOHA PRIIDU TSEHKENDÜS

Eläjede ja vilä müümise iist saado raha olfge tollõh mustah kotih. Peräst kuud aigo Peterburi karantiine selgo piiri pääl, et Venne rahha Eesti raha vasta es vahetadake. Nii olfge vaesõs jäädõ, raha kotiga kaalah.

Eks mulge joba latsõna rahaga tegemist. Kooli aigo hää miil, ku imä pand karmaneh viiesendilidse, mille iist sai sõõgivahtunni aigo osta aho-lämmä pehme ja magusa saia. Viie-aastadsõna juhto raha peräst suur pahandus. Sugulasõ poig olf lannõ Ameerikahe tüüle. Ütel suvõl pidi kodo Rāpināle suvitama tulõma. Mullõ ütelf, et ku Ameerika-ono küllä tulõ, olõ ilostõ viisakas.

Ono tullge. Teretämise aigo piste mullõ peio katõkroonidsõ hõpõraha. Suurõ rõõmoga lätõ moro pääl ja nakse säält keero-

tama ja hüplemä. Äkke leüdsõ, et mul rahha ei oleke peoh. Heitümisega nakse haina seest otsma. Ess lövväke.

Hirmuga mõtle, kuimuudo üteldä, et kaote raha ärä. Ikk tulf pääl. Tõrõlda sai kõvastõ, a perästpoolõ es tetä ināmp jutuge. Ku targõmas sai, mõtle, et raha leüte üles, kuna mullõ ostõte vahtõs ilosa kangä.

Venne aigo sai raamatupidäjä tüükotsõ aiaandussovhoosi Vasula küllä. Kassaraha kah mino käsütä. Raha liikomist olf palfo. Viläpuidõ müük, palga ja pensioni masmine tüülisile, egäpäävätse turuvarblase ja palfo muud.

Ütspäiv kutsute minno direktori kabinette. Säält istõ mundrega võõras miis. Seletedi, et kassakappe pandas näade puult rahakott, mille seeh värv.

Ku varas muuk kapi vallalõ, kaes tä kah, mis kotih om. Säält purskas värv vällä ja jääse tälle külge. Nii saiaske muukja kätte. Tuu pidi olõma mino ja direktori vaheline saladus.

Ütel õdagol, ku tüüpäiv läbi ja olli ütõndä, nakse kassat üle lugõma. Rahha olf palfo, panni kõik lavva pääl, et kuvääre viise pake panda pank viimises.

Äkke lätõ uss valla ja sisse tulf pääraamatopidäjä. Tä nägi, et rahakapi uss peräne vallalõ ja kapi ütõ rahakott.

Ma es saa arvoge, ku tä haardsõ koti ja tegi vallalõ. Käve pauk ja ruum olf täus lillat auro.

Heitõmisega visasõ koti lavva pääl, kos raha olli va. Mõlõmba tänitime pauguhirmust ja ütõstõs vällanagemisest. Värv olf nigu vihm meist üle sadano.

Ja mis lavva päält vasta kai! Uskmada kirriv rahaladõ! Rõõgäte: «Midä sa ummõtõgi teit! Mul tulõ taa är rikutu raha kinne massa. Ja määndse mi esi olõmõ!»

Tä ütelf värisväh helüga: «Ma tahtõs uudistada, palfo sul umah kotih rahha om.»

Värviga kleidi pidi ahjo viskama, hindä puhastamine olf ütlemäädä keeroline. Raha sai miilitsä saatmisel pank viidüs, kante iks asutusõ arvõlõ, a käibelt võete maaha.

Hätä taa rahaga kül nättü, kuus rahavahetust üle eletü!

Ma olõ Linna Ivo

Uma Lehe juttõ naksi kirotama 17 aastakka tagasi ja tan om kotus perrä märki.

Mu vanõmb poig om lehega täpsele sama vana, käü autokoolin, suvõl saa 18 ja nakkas umma ello elämä. A Uma Leht ei näidä vällä suuvigi autokooli minnä ja umma ello elämä naada. Egä kuu kats kõrda mugu kirotu lugu ja kirotu lugu...

Täämbädsel pääväl ei lääki latsõ kotost minemä. Mul om ütõ söbõr 51, ei olõ täl naist, ei olõ miist, õks eläs imäga ütõn. Imä om joba 75. Poiss käü suvõl paar kuud tüül, topp Salvestin kurkõ purki, ülejäanu ao eläs imä armust. Kas ma piä uutma, kooni Uma Leht vai päätoimõndaja 75 sa?

Kõrda ma pruuvõs är lõpõta taad jutukirotamist. Ku Talnalõ elämä lätõ. Õkva naksi Võromaalt ähvärõduskõnnõ. Õkva es üteldä, õks läbi lille, et ku jutukirotamisõ perrä jätät, är ināmb Võromaalõ näko näidäku. Et kas ma mõtlõ kah, mis ma tiit? Nüüt ma olõgi õnnõ hirmust kirotanu. Üteldä ei olõ ammu ināmb midägi, kõik teema 20 kõrda läbi kirotõdu.

Näeti, Savisaarõl kah es lasta õigõl aol lõpõta, nüüt om täl ütõs jalg veidemb ja kuus surmaga lõppõvat haigust. Kohtulõgi ei saa tedä ütõn tükün viia. Minno

RUITLASÕ OLAVI, vāsünü miis

või sama saatõs kätte saia. Tuu, et ma hää vällä näe, om illusioon. Savisaar lassõ kah paar aastat inne lihasüüjäbakterit Ton-diraba jäähallin vissrauduga puugnõ.

Ku mul hindäl joba Uma Lehe Ruitlanõ aig-aolt üle viskas, sõs tulõ midägi muuta. Kaegõ, Linna Ivo om

väega hää, a kavva sa tuud vanna plaati kullõ, õks tulõ lõpus mõni Kepland vai Lepland ja tege värs-kimbät hellü.

Nii et vahtõnõ Ruitlanõ tulõ teil määnegi aig löüdä. Parõmb varramba ku ildamaba. Egä küläpoodi trepi pääl om näid kats-kolm tükki, säändsit, kiä elost kõkkõ tiidvä. A võtkõ sääne trucksamb, väikumba läbisõiduga. Tüü om rassõ, nakkas tervüse pääl, perän lätõ remont kallis.

Ruitlasõ tüü piät vaimuligu tüü muudu vällä nägemä. Ku Võõpson elli, võti pikä päävä ütõn uma lugõjaga viina. Inemise kõnõli mullõ uma murrõ är ja näil sai keremb, ku ma nuu aolehte panni. Vot niimuudu tetäs õigõlõ Ruitlasõ luku! Parhilla, ku ma joba pikkä aigu pudõlit peon ei hoia, ei olõ ma peris õigõlõ Ruitlanõ kah. Ruitlanõ piät inemiisi keskel elämä, mitte Talnan Kalamajan.

Mõlõmi tuu pääl, ei olõ päävä ega nädäli küsumine, a mõlõmi.

Tossu Tilda pajatusõ

Müräk ja päkädsi

Kiirabi sõit välläkutsõ pääl haigõ mano. Sõitja olli kats tohtrit ja abitohtõrdajast tudõngipoiss, kink käen ka autoruul.

Tohtri võti uma uurmisõ ala tõbidsõ perreimä. Tudõngipoiss pand tähele, et ussõprao vaihõlt hiilvä tedä kats paari silmi.

«Tere!» hõigas poiss silmile. Tõõsõst tarõst asti vällä kats tsillõkõist perrepoiga. Suurõmb ai pää sälgä ja teref vasta. Väikumb pidi viil rohkõmb vaiva nägemä, et külälise näko nätä.

«Vai jummal, ku suur inemine!» imesf väiku miis külälis.

Tuu abitohtõrdaja olf kats miitret pikk ja kihä poolõst kah peris hürske. Kokko olli saanu müräk ja kats päkätsit. Tohtriilõ, kes toimõndi säälsaman, tekki asi nalla.

Jutt lätõ lakja. Vahtõsõl pääväl teretedi nuurt parameedikut noidõsammu väiku poiskõsõ sõnnoga.

Sääne-määne kevväi

Timahavanõ talv olf pia olõmada ja kevväi om kah väega segäne.

Kõrda näütäs päivä, sis satas vihha ja loppa, sis puistas taitvast lummõ. Võta sis kinni, määne aastaaig om. Naasõ tüü man aroti asja.

«Noh, vanajummal om väega vanas jäänü. Täl olõ-i ināmb meelen, määndsen jären aasta-ao omma ja ku sakõstõ näid vahe-tama piät. Annami vanakõsõlõ andis ja kannatami är,» ütelf ütõs elotark naistõrahvas.

Tõõsõ arvassi kah, et asja tulõ rahuligult võtta. Kül kõik saa kõrda.

Vemmalvärss

Imäkeele oppaja and latsilõ kodotüüs kirotu ütõ värs, luudusõst vai eläjist. Parõmbil kästi ette kah lukõ.

Üts tragi tütrik, näost verrev,

lugi: «Kitsõl kellä, oinal muna, sokul kõkõ parõmba.»

Oppaja nimi olf kah Sock. Tõõsõ naksiva naarma, a oppaja Sock ütelf: «Ärke naarkõ – seo om vemmalvärss.»

OLESKI VILLEM

Kuuluda

Telli Eesti lipu, vimpli, varda ja vardahoitja e-poodist: www.lipuvabrik.ee. Kauba saat kätte 24 tunni /1 tüüpääväga.

Konditsioneerilämmäpumba (õhksoojuspump) paika pand-minõ 150 eurot (kooni 5 meetrit torrõ). Tel 5656 2191 (Kalev).

Telli Uma Leht!

6 kuud – 6 €,
12 kuud – 12 €,

e-arvõ püsivõõsleping 0.85 € kuun.

tellimine.ee/umaleht
vai postkontorist.

Ärtegemise aig

Kuuli raadiost, et kõiki kutsutas är tegemä. Et Eestimaalt pääl nakanu ärtegemine om jo üle mailma lakja lannü.

Tiia-i, kuis muialpuul om, a Eestih mõistõtas kül häste är tetä.

Mito aastat om kõnõldu, et meil om puudu suurõst ideest. A kos määnegi suurõmb mõtõ tulõ, sõs lövvüs kõrraga hulga vastaliidsi, kiä är tahtva tetä.

Üts sääne asi om kipõ raudtii mi päälinaast kohegi Euruupahe. Niipallo ku om tugõjit, om ka vastatsit.

Ja kõigil olõs nigu õigus. A kas tuu tiä är tasos, ei saa inne teedä, ku perrä om proovitu.

Tuust ärtegemisest võit viil arvu saia. A mu meelest om katskõmmend aastat kõnõldu Haapsalu raudtiist ja tuud takah ikõtu.

Eelmidse valitsusõ aigu nurisõti, et riik ei anna rahha.

Ku nüüd pääministri ütelf, et raha olõssi eski Rohuküläni, heräsivä ärtegiä üles. Leüti jäl egäsugumaidisi põhjuisi, mille ei tohessi rüüpmist tagasi panda.

Säänest egäl juhul ärtegemist tulõ egä aastaga õnnõ rohkõmp.

Ma imehtä siiamaani, kuis meil om ülepää midägi valmis tetä saadu. Kas vai ERM Tartohe.

MUDA MARI

Maolda nali

Mõni nali om nii maolda, et aja peris naardma. Toimõndaja om kats sääne-st siia vällä valinu.

Kats lühküt luku

Mailma kõgõ lühemb kolmõ rahva lugu: eestlane, vinlane, sakslanõ ja Ruitlanõ.

Viil ütõs lühkü lugu täämbädsest poliitikast: idioot ollõv Sesteri Sveni kutsnu Ligi Jürgenis.

Latsilõ

Vastus saada' üte nädäli joosul meiliaadrõssi pääl latsinukk@umaleht.ee.

Vastussõ mano panõ' kirja uma nimi, vannus ja kimmähe ka postiaadrõs.

Vastajidõ vaihõl loositas vällä võrokeelitsit latsiraamatit vai plaatõ.

Latsinukka tugõva' Võro Instituut ja Võro selts VKKF.

Mineväkõrdsõ' vastussõ' olli':

1. lühemb;
2. vähämb;
3. kor(g)õmb;
4. suurõmb;
5. suurõmb;
6. lühemb

Avvuhinna saa ASI ATS ASSER (6a) Kärgula küläst.

Loe' võrokeelitsit TÄHEKEISI: www.digar.ee/arhiiv/et/periodika?id=1643

Panõ' sõna õigõhe vormil Vastussõ' saada' är' ildambalt 18. lehekuu pääväs!

Kevväi om _____ (käsi). Mõnõl _____ (puu) ja _____ (puhm) omma' peris suurõ' _____ (leht). Põllumehe' omma' _____ (nurm) pääl ja külvvä' _____ (villi). Aidnigu' toimõndasõ' _____ (aid), kaibva' _____ (pinnär) ja istutasõ' _____ (lill). Tammõl omma' _____ (haidse'). Mitmõl puul peedäs _____ (laat). Kass sai edimädsõ pesäkunna _____ (poig). Latsõ' uutva' _____ (kuul) lõppu. Mõni viihull om joba käünü _____ (tsuklõma) ja mõni umbõ virk niitnü ka _____ (muro).

FASTRÕ MARIKO PILT

URBANIPÄÄVÄ LAAT
20. lehekuul
urvastõ keriku aian
katsast hummõgu
päälelõunani vällä.
Võromaa kraam,
hobõsõsõit, õpitarõ.
Kell 11.30 lava pääl
Svjata vatra.
Teedüs: 520 6001,
urvasteseltsimaja.ee

URVASTE VALD
URVASTE
KÜLADE SEIT

ESTI KULTUURKAPITAL